

De boemerang van een coulancevergoeding

■ A.H. Lamers

Mr.dr. A.H. Lamers is voorzitter van de Centrale Examencommissie van de ArtEZ hogeschool voor Kunsten en postdoc onderzoeker aan de faculteit Cultuur- en Rechtswetenschappen van de Open Universiteit.
Email: lamers@musiconomie.nl

In Examens nummer 4 van 2015 besprak ik in deze rubriek al over de gevolgen van tentamenfraude en de risico's die daaraan zijn verbonden. Onlangs heeft het College van Beroep voor het Hoger Onderwijs (CBHO) een uitspraak (CBHO 2015/187) gedaan waarin een hogeschool een forse tik op de vingers krijgt omdat volgens het CBHO niet alleen de 'veroordeling' wegens fraude op drijfzand rust maar dat de hogeschool, nadat ze tot het inzicht was gekomen dat deze veroordeling niet in stand kon blijven, ook niet in staat is gebleken de gevolgen van de onterechte veroordeling ongedaan te maken. In deze bijdrage wordt niet nader ingegaan op de inhoudelijke achtergronden van de fraude an sich maar op de afwikkeling daarna.

De zaak

Naar aanleiding van vermeende ernstige tentamenfraude wordt een student in de zomer van 2014 gehoord. Vervolgens wordt hem de hoogst mogelijke straf opgelegd, namelijk uitschrijving van de opleiding. Een jaar later, in een procedure voor een geschillenadviescommissie (zie kader), blijken de bewijsmiddelen van onvoldoende kwaliteit om de opgelegde sanctie te kunnen dragen. De hogeschool biedt hierop de student de mogelijkheid zijn studie voort te zetten in een andere plaats, een uur verder reizen dan de plaats waar de student aanvankelijk studeerde en in de buurt woont. Bovendien biedt de hogeschool de student een coulancevergoeding ad € 2.500. Gaandeweg de procedure heeft zowel het interne nieuwsbulletin van de hogeschool alsmede een regionale krant aandacht aan de zaak besteed. De student vindt dat hij door de onterechte beslissing niet alleen een studieachterstand heeft opgelopen maar ook dat hij

geschaad is in zijn goede naam. De student gaat met het aanbod van de hogeschool niet akkoord en eist dat hij zijn studie in de oorspronkelijke plaats kan voortzetten en tevens twee schadevergoedingen te weten € 19.575 wegens studievertraging en € 2.500 wegens immateriële schade.

Het afwijkend procesueel kader

Op grond van art. 7.12b lid 2 Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) is de examencommissie bevoegd om een student in het geval van fraude te sanctioneren. De WHW maakt op dat punt echter één uitzondering, namelijk als de examencommissie van mening is dat de hoogste straf, uitschrijving van de opleiding, moet worden opgelegd. In dat geval dient de examencommissie de straf voor te dragen aan het College van Bestuur (CvB) die dan vervolgens deze straf oplegt. Strikt formeel gezien is dit de juiste weg; de examencommissie is primair een inhoudelijke kwaliteitsbewaker en gaat primair niet over administratieve processen die niets met inhoudelijke prestaties van studenten te maken hebben. Een vergelijkbare regeling is opgenomen in art. 7.42a WHW dat aan het CvB de bevoegdheid geeft om op advies van de examencommissie of de studentendecaan de inschrijving van een student te beëindigen indien die student door zijn gedragingen of uitlatingen blijkt heeft gegeven van ongeschiktheid voor de uitoefening van een of meer beroepen waartoe de door hem gevolgde opleiding hem opleidt. Het juridische gevolg van deze afwijkende regeling is dat tegen het besluit tot uitschrijving als straf voor fraude geen beroep open staat bij het CBHO, maar bezwaar bij het CvB zelf. Het CvB dient zich op grond van art. 7.63a WHW te laten adviseren door een geschillenadviescommissie (die feitelijk een bezwarencommissie ex art. 7.13 Algemene wet bestuursrecht (Awb) is).

Overwegingen

Als eerste valt op dat er ongeveer een jaar tijd zit tussen het opleggen van de sanctie en de uitspraak op bezwaar waarin de sanctie (gedeeltelijk) wordt ingetrokken. Laat er geen misverstand over bestaan, het afhandelen van fraudezaken vereist grote zorgvuldigheid en dat kan enige tijd duren. Met name het verzamelen van bewijs, ik spreek uit eigen ervaring, is in sommige gevallen een hele klus. Dat neemt echter niet weg dat, met name als het bewijs niet 'keihard' is men zo snel mogelijk dient te handelen, want met het verstrijken van de tijd wordt de schade groter als achteraf blijkt dat de sanctie onterecht is opgelegd.

Ten tweede valt op dat als (een jaar later) in de bezwaarprocedure blijkt dat de straf onterecht is opgelegd het CvB niet bereid bleek de gevolgen van de onterecht opgelegde straf geheel ongedaan te maken. De student werd aangeboden zijn studie te hervatten op een andere plaats dan waar hij oorspronkelijk studeerde. Over de reden daarvan vertelt de uitspraak van het CBHO niets, maar het is wellicht de bedoeling geweest de student weg te houden uit de 'besmette omgeving'. Verder werd de student 'uit coulance' een schadevergoeding ad € 2.500 aangeboden.

De gevolgen van het afwijkend procesueel kader

Uit het voorgaande is gebleken dat in het kader van de bezwaarprocedure niet het college van beroep voor de examens (Cobex) maar een geschillenadviescommissie (namens het CvB) op het bezwaar besluit in het kader van de bezwaarprocedure. Dat is naar mijn idee een ongelukkige situatie omdat de expertise om te oordelen over de kwaliteit van het bewijsmateriaal en de hoogte van de opgelegde straf meer bij het Cobex ligt. Immers, in alle gevallen waarin de examencommissie overgaat tot strafoplegging in verband met tentamen-

fraude kan de student tegen deze beslissing in beroep bij het Cobex maar als de hoogste straf wordt opgelegd is deze route ineens geblokkeerd. Dat is naar mijn mening een weeffout van de wetgever. In art. 7.63a WHW zou toch eenvoudig een verwijzing kunnen worden opgenomen dat voor besluiten genomen door het CvB op voordracht van de Examencommissie beroep open staat bij het college van beroep voor de examens. Dat is immers de gebruikelijke 'lijn'.

Terecht of niet

Vergissingen maken is menselijk maar als het bestuur van de hogeschool de hoogst mogelijk straf voor tentamenfraude oplegt, moet de benadeelde student ervan uit kunnen gaan dat de uiterste zorgvuldigheid is betracht. De procedure heeft naar mijn mening te lang

geduurd. De oorzaak hiervoor blijkt niet uit de uitspraak van het CBHO maar een jaar is in een dergelijk relatief eenvoudige zaak te lang. Het aanbieden van een coulancevergoeding is een poging om te ontsnappen aan een hogere claim. De aanbieder van de coulancevergoeding moet beseffen dat hij daarmee feitelijk aansprakelijkheid bekent en probeert te 'dealen' met de benadeelde om er zo geschikt mogelijk van af te komen. Dergelijke geworpen boemerangs veroorzaken niet zelden een lelijke wond in het gezicht van de werper.

De student krijgt gelijk. De student heeft in totaal een kleine € 22.500 geëist, maar is in 'goede justitie' beloond met € 10.000. Het is in Nederland gebruikelijk dat de eiser overvraagt en de rechter dan matigt. Naar het oordeel van de rechter past een bedrag van € 10.000 beter bij de opgelopen schade. Ten tweede mag de student zijn studie terecht op de oorspronkelijke locatie vervolgen. ■

Gesignaleerd

Eind aan fraude met toetsen

Studenten van vijf hogescholen kunnen binnenkort niet meer frauderen met tentamens. Hogeschool Saxion in Deventer, de Haagse Hogeschool en Hogeschool Rotterdam, Amsterdam en Utrecht ontwikkelen een landelijke database die duizenden toetsvragen bevat. De vijf onderwijsinstellingen tellen gezamenlijk 170.000 studenten. Er zijn nog gesprekken gaande met andere hogescholen.

Iedere student krijgt bij toetsen een unieke digitale set vragen voorgezet. Een computer maakt een willekeurige selectie.

De deelnemende hogescholen doen geen moeite meer om tentamenvragen te beschermen tegen diefstal. Sterker: de opgaven zijn beschikbaar om mee te oefenen. De veelheid aan vragen moet fraudeurs juist de wind uit de zeilen nemen.

BN/DeStem, 13 oktober 2016

EXAMENS organisatiebreed
lezen mét toegang tot het
complete archief?
Informeer naar een

IP-abonnement!

Meer informatie:

<https://www.professioneelbegeleiden.nl/ip-toegang>

Tjdschrift
POSITIEVE
PSYCHOLOGIE

**Neem nu een
abonnement en ontvang
GRATIS Dirty Desk Day**

www.tijdschriftpositievepsychologie.nl

The advertisement features a large blue 'Tjdschrift' logo with a white circle containing the text 'Tjdschrift POSITIEVE PSYCHOLOGIE'. To the right is a tilted sign that reads 'DIRTY DESK DAY' with a red apple icon and the text 'JACKY VAN DE GOOR' and 'EN 179 ANDERE IJDBREKERS VOOR MEER PIETIER OP HET WERK'. A bunch of colorful balloons is also visible.